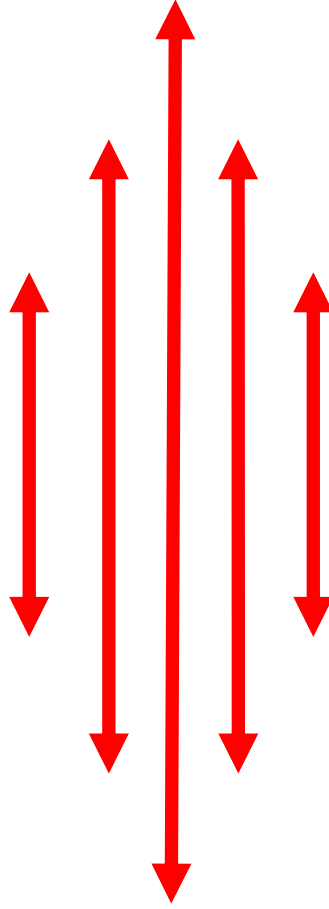

आर्थिक वर्ष २०८३०८४ को बजेट, नीति तथा कार्यक्रम

दुर्गा भगवती गाउँपालिका
गंगा पिपरा, रौतहट
मधेश प्रदेश
२०८३

दुर्गा भगवती गाउँपालिका
आर्थिक वर्ष २०८३/०८४
को
नीति तथा कार्यक्रम

प्रमुख अतिथि, विशिष्ट अतिथि, विशेष अतिथि, अतिथिगण,
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, गाँउ सभाका सदस्यहरु,
पत्रकार, सुरक्षाकर्मी, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, शिक्षक, बुद्धिजिवि, भद्रभलाद्मी, महिला,
सज्जनवृन्द ।

सर्वप्रथम् राष्ट्रिय स्वाधिनता, प्रजातन्त्र, लोकतन्त्र, गणतन्त्र तथा संघीयताको प्राप्ती र त्यसैको जगमा राष्ट्र निर्माण गर्ने संकल्प सहित भएका बलिदान पूर्ण आन्दोलनहरुमा त्यागका साथ प्राण उत्सर्ग गर्नु हुने ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धा सुमन अपर्ण गर्दछु ।

यस दुर्गा भगवती गाउँपालिका गाउँ सभा बाह्रौँ अधिवेशन तथा दशौँ बजेट अधिवेशनको प्रथम बैठकमा उपस्थित हुनु हुने गाउँ सभाको उपाध्यक्ष, अधिवेशनमा सम्बोधनका लागि आतिथ्यता ग्रहण गर्नु हुने प्रमुख अतिथि, विशिष्ट अतिथि, विशेष अतिथि, अतिथिगण, र गाउँ सभाको यस दशौँ बजेट अधिवेशनको बैठकमा उपस्थित गाउँ सभा सदस्यहरु तथा गाउँ सभा सचिव प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र दर्शक दिर्घमा उपस्थित पत्रकार, सुरक्षाकर्मी, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, शिक्षक, बुद्धिजिवि, भद्रभलाद्मी, महिला सज्जनवृन्द सम्पूर्णमा दुर्गा भगवती गाउँपालिका गाउँ सभाको तर्फबाट र म मेरो व्यक्तिगत तर्फबाट हार्दिक आभार प्रकट गर्दै स्वागत गर्न चाहन्छु ।

नेपालको संविधानले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मुल संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको व्यवस्था गर्नुको साथै राज्यशक्तिको प्रयोग तीनै तहबाट संविधान र कानून बमोजिम हुने व्यवस्था गरेको छ । स्थानीय तहले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रको आर्थिक अधिकार सम्बन्धी विषयमा नेपालको संविधानको धारा २२८ र २२९ बमोजिम आर्थिक कानून बनाउने, बार्षिक बजेट बनाउने, निर्णय गर्ने, नीति तथा योजना

बनाउने र त्यसको कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था भए बमोजिम आ.व. २०८३/०८४ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्ने क्रममा हामी गाउँ सभा बाह्रौँ अधिवेशन तथा दशौँ बजेट अधिवेशनमा उपस्थित भएका छौँ । जनताको प्रतिनिधिले सार्वभौमिकताको प्रयोग गर्ने यस गरिमामय गाउँ सभाको दशौँ बजेट अधिवेशनको पूर्वतयारी र क्रियाशिलताका लागि सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारी तथा गाउँ सभा सदस्यहरूले गर्नु भएको सहयोगका लागी धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४, मधेश प्रदेशले बनाएको कानून समेतको अनुसरण गर्दै नेपालको संविधान धारा ५७ तथा धारा ५७ को उपधारा (४) बमोजिम र अनुसूचि ८ मा उल्लेखित स्थानीय तहको एकल अधिकार सूचिमा उल्लेखित विषयहरूमा प्रतिवद्ध भई कार्यान्वयन गर्न उत्सुकताका साथ लागि पर्ने वाचा गर्दछु ।

नेपालको संविधान, स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ , अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ , राष्ट्रिय प्रकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ र स्थानीय तहमा वजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पति हस्तान्तरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७४ ले गरेका व्यवस्था र संघीय अर्थ मन्त्रालय, भूमि व्यवस्था, सहकारी, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, प्रदेश सरकार तथा आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय (मधेश प्रदेश) ले गरेका निर्देशन तथा परिपत्र हरुको आधार, महालेखा परिक्षकको प्रतिवेदन तथा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको सुझाव निर्देशन समेतलाई कार्यान्वयन गर्दै पारदर्शिता र सुशासनको प्रत्याभूत गर्न यो दशौँ बजेट अधिवेशन सफल हुनेमा विश्वस्त छु ।

नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ मा व्यवस्था भए बमोजिमको स्थानीय तहले गर्नुपर्ने काम, कर्तव्य र अधिकार भित्र रही यस दुर्गा भगवती गाउँपालिका स्थापना भएको ८ वर्ष सम्ममा यस गाउँपालिकाले केही उपलब्धी हासिल गरिरहेकोमा चालु आ.व.२०८२/०८३ मा त्यसमा केही थप उपलब्धीका साथै सुशासनको क्षेत्रमा जनअपेक्षित

कार्य गर्नमा केही सफलता प्राप्त भएको छ । जसलाई क्षेत्रगत विकासमा प्राप्त उपलब्धी र चुनौती निम्नानुसार उल्लेख गर्न सकिन्छ ।

क. आर्थिक विकास क्षेत्र :

आ.व. २०८२/०८३ मा आर्थिक विकास तर्फ उद्यमशिलता एवं क्षमता विकास तालिम संचालन गरी गाउँका युवा महिलाहरुलाई उद्यम सीप प्रदान गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ । कृषि क्षेत्रको विकासमा टेवा पुऱ्याउन कृषिमा लागत कम गरी किसानहरुलाई व्यवसायिक कृषि गरी आत्म निर्भर हुन सक्नु भनि सिंचाईको प्रबन्ध गर्न कृषि मिटरमा लाग्ने विद्युत शुल्कमा शतप्रतिशत अनुदान दिइएको छ र स्मार्ट कृषि मिटरको जडान र विस्तार गर्ने कार्यका साथै स्यालो ट्यूबेल (बोरिङ) जडान गरी सिंचाईको भरपर्दो व्यवस्था गर्ने प्रयासको कारण कृषि उत्पादनमा वृद्धि भएको छ । सहकारी संस्था गठन र परिचालन गर्ने कार्य शुरु गरिएता पनि पूर्णता दिन सकिएको छैन । गाउँपालिकाको ६० प्रतिशत भन्दा बढी नागरिकहरुको आयस्रोत न्यून भएको कारण आन्तरिक आयस्रोत वृद्धि गर्न सकिएको छैन ।

ख. सामाजिक विकास क्षेत्र :

यस गाउँपालिकाको शिक्षा, स्वास्थ्य, महिला विकास लगायतका क्रियाकलापमा विशेष ध्यान पुऱ्याइएको छ । विद्यालय भर्ना दर, विद्यालयमा बालबालिका लाई टिकाई राख्न दिवा खाजाको उचित व्यवस्थापन, बालमैत्री पठनपाठन, प्रविधियुक्त विद्यालय निर्माण कार्यमा विशेष जोड दिएको छ र सामुदायिक विद्यालयमा यसको अपेक्षित उपलब्धीको रूपमा सामुदायिक विद्यालयमा अभिभावकहरुको विश्वास बढ्दै गएको छ र विद्यार्थी संख्यामा वृद्धि भएको छ । स्वास्थ्य तर्फ प्रादेशिक ल्याबको संचालन, स्वास्थ्य संस्थाको पूर्वाधार निर्माणको शुरुवात भएको छ । जिल्लाका कतिपय स्थानीय तहमा आयुर्वेदिक अस्पताल छैनन् तर हाम्रो गाउँपालिकामा आयुर्वेदिक अस्पताल सञ्चालनमा छ । यसबाट धेरै गाउँबासीहरु लाभान्वीत भइरहेका छन् । नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदानबाट स्वास्थ्य चौकीहरु मार्फत औषधीजन्य सामग्रीको नियमित

उपलब्धता बर्थिङ्ग सेन्टर व्यवस्थापन गर्भवती जाँचको व्यवस्थामा उपलब्धी मूलक कार्यहरु भएका छन् । गरीब, दलित महिला तथा गृहिणीहरुलाई धुवाँबाट स्वास्थ्यमा पर्ने गम्भिर असरलाई न्यूनिकरण गर्न धूवाँ रहित ग्यास चुलो वितरण गरिएको छ, जसले जनस्वास्थ्यमा समेत सुधार ल्याएको छ । बालविवाहलाई निरुत्साहित गर्न विभिन्न जनचेतनामूलक कार्यक्रम तथा बालविवाह रोक्न अभिभावकहरुलाई प्रोत्साहनमूलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको जसको कारण बालविवाहमा उल्लेख्य कमि आएको छ । छोरी संरक्षण कार्यक्रम संचालन गरी लैंगिक भेदभावको जरो उखेल्ने कार्य भएको छ । यी सबै कार्यक्रम सञ्चालनको बाबजुद स्वास्थ्य सेवा, विद्यालय शिक्षा र उद्योग नियमन का साथै नेपाल सरकारले तोके अनुसारका मापदण्डयुक्त भौतिक पूर्वाधार तथा मानव स्रोत साधनको आवश्यक निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्नु पर्ने हाम्रो सामु चुनौति रहेको छ ।

ग. पूर्वाधार विकास क्षेत्र :

चालु आ.व.२०८२/०८३ मा पूर्वाधार विकास तर्फ ग्रामिण सडकहरुको स्तरोन्नती, दलित आवस भवन निर्माण योजनाहरु सञ्चालन भएको भए तापनि एकिकृत वस्ती निर्माण, जग्गा एकिकरण आयोजना सञ्चालन, विद्यालय भौतिक पूर्वाधार निर्माण, स्वास्थ्य संस्थाको भौतिक पूर्वाधार निर्माण, खानेपानीको पूर्वाधार निर्माण, कालोपत्रे सडक विस्तार, रीडरोडको निर्माण, वडाहरुमा विवाह मण्डप वा विवाह सदन, धर्मशालाहरुको व्यवस्थापन, सार्वजनिक निकायको लागि आवश्यक जग्गा व्यवस्थापन, बस पार्क, शहिद पार्क, पालिका स्तरिय पार्क, अतिथि सदन र गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवन जस्ता गाउँपालिकाको विकासका लागि अति आवश्यक पूर्वाधारहरु नहुनु गाउँपालिकाको मुख्य चुनौति रहेको छ ।

घ. वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्र :

बागमती नदिको छेउमा रहेको यो गाउँपालिका नदिजन्य कटान जस्ता समस्याले उच्च जोखिममा रहेको पालिका मध्ये एउटा पालिका हो, विपद् व्यवस्थापनका लागि विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना, विपद् व्यवस्थापन सामग्रीको व्यवस्था, विपद् जोखिम

न्यूनीकरण तालिम संचालन गरी विपद् पूर्वतयारी तथा विपद् पश्चात गर्नुपर्ने काममा समेत उल्लेखीय कार्य गर्नु पर्ने कार्यहरु धेरै बाँकी भएको देखिन्छ। वातावरण संरक्षणको लागि वन संरक्षण तथा वन जंगल बढाउनु पर्ने गतिविधि संचालन जनचेतना मुलक कार्यक्रम, फोहरमैला व्यवस्थापन, ढल व्यवस्थापन जस्ता गतिविधि संचालनमा समेत अग्रसर भइ काम गर्नुपर्ने देखिएकोले वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी गतिविधि हरुलाई निरन्तरता दिदै यो संग सम्बन्धित योजना तथा कार्यक्रमहरु आ.व. ०८३/०८४ मा समेत निरन्तरताको आवश्यकता छ।

ड. संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन क्षेत्र :

आ.व. ०८१/०८२ मा सेवा प्रवाह र सुशासनको क्षेत्रलाई व्यवस्थित गर्न स्थानीय कानून निर्माणको थालनी गरिएको र १९ वटा राजपत्र समेत प्रकाशन गरिएको छ। थप कानूनका मस्यौदाहरु तयार गरी थप कानूनहरु निर्माण गरी सेवाग्राहीको चाहाना अनुरूप सेवा प्रदान गर्न आ.व.०८२/०८३ मा पनि प्रयास भइरहेकोले आगामि आ.व. मा कानून निर्माण गरी कार्यान्वयन, मानव संसाधन, भौतिक साधन, सूचना प्रविधि आदिको उपयोग गरी संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन प्रवर्द्धन गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ।

आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को अनुमानित बजेट श्रोत :

नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान संघीय वित्तिय समानिकरण रु.९ करोड ६ लाख, संघिय सशर्त अनुदान चालु रु.१६ करोड ४२ लाख, संघीय सरकार सशर्त पूजिगत रु. ७६ लाख, संघीय विशेष अनुदान रु. १ करोड ५० लाख, संघीय समपूरक अनुदान रु. १ करोड ३ लाख, संघीय राजस्व बाँडफाँड अनुदान ७ करोड ८९ लाख ५७ हजार, आन्तरिक राजश्वको अनुमानित रकम रु. १ करोड १० लाख, प्रदेश सरकार वित्तिय समानिकरण अनुदान रकम रु. ६१ लाख ६९ हजार, प्रदेश सरकार विशेष अनुदान रकम रु. २० लाख, प्रदेश सरकारको सशर्त अनुदान रकम रु. ४० लाख र प्रदेश सरकारबाट राजश्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रकम रु. ४० लाख ५५ हजार गरी **जम्म रु. ३९ करोड ३८ लाख ८१ हजार मात्र**को सिमा भित्र रही कार्यक्रम र योजनामा रकम विनियोजन गर्न र विनियोजन प्राथमिकताका सिद्धान्तहरुका आधार तयारीका निमित्त आवश्यक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्न आगामि आ.व. २०८३/०८४ को नीति तथा कार्यक्रम तयार गर्ने निर्णय गरिएको छ ।

उल्लेखित रकम मध्ये संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने सशर्त, विशेष र समपूरक तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने विशेष र सशर्त बजेट बाहेक यस गाउँपालिकाबाट विनियोजन हुने रकम मध्ये पूजिगत तर्फ रु. ९ करोड ९२ लाख ६९ हजार (५२.०३ प्रतिशत) र चालु तर्फ रु. ९ करोड, १५ लाख १२ हजार (४७.९७ प्रतिशत) विनियोजन हुने गरि निम्नानुसारको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गरिएको छ ।

यस दुर्गा भगवती गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने आम गाउँपालिका बासीको रोजगार, जनजीविकामा सहजता एवं आर्थिक समवृद्धिका साथै सामाजिक विकासका लागि सामाजिक न्याय सहितको सुशासन, पारदर्शिता तथा दिगो विकास, आम गाउँबासीको सम्मान, सम्वृद्धि तथा ज्ञान सिप सहित आरोग्य जीवन सहित गाउँको गौरव र श्रेष्ठता हासिल गर्न मद्दत पुग्ने गहिरो अपेक्षा एवं दृढ विश्वासका साथ आगामी आर्थिक वर्ष २०८३/०८४ को लागि निम्नानुसारको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गर्दछु ।

१. आर्थिक क्षेत्र :

क. कृषि क्षेत्र :

- ❖ यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र नेपाल सरकार र मधेश प्रदेश सरकारको समन्वयमा कृषि, पशुपालन र मत्स्य क्षेत्रको प्रवर्द्धनात्मक विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- ❖ किसान सूचिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ बाली उत्पादनमा वृद्धि गर्न माटोको उर्वरा क्षमता एवं माटोको जीवन दीगो रूपमा स्वस्थ बनाउन गर्न आगामि आ.व. २०८३।०८४ मा **माटो स्वास्थ्य सुधार कार्यक्रम** सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ राष्ट्रिय कृषि आधुनिकिकरण कार्यक्रम अन्तर्गत
 १. कृषि शाखामा करार सेवामा कृषि स्नातक कर्मचारीको निरन्तरता दिइनेछ ।
 २. कृषि तथा पशु सेवाका एक गाउँ एक प्राविधिकको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
 ३. आगामि आ.व. २०८३।०८४ मा यस दुर्गा भगवती गाउँपालिका क्षेत्रभित्र **आँपको पकेट विकास कार्यक्रम** सञ्चालन गरिनेछ ।
 ४. कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य तथ्यांक अध्यावधिक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ गाउँपालिका भित्रका कृषकहरूको कृषि मिटर महसुल पालिका शत प्रतिशत अनुदानको रूपमा चालु आर्थिक वर्षमा भुक्तानी भए जस्तै आगामी आ.व. मा समेत निरन्तरता दिइनेछ, तथा स्मार्ट कृषि मिटर जडान कार्यलाई विस्तार गरिने छ ।
- ❖ गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सुख्खा क्षेत्रको अन्त्य गर्न आगामि आ.व.मा यस पालिका क्षेत्रभित्र रहेको जलको श्रोत पत्ता लगाइ सोको संरक्षण र समुचित उपयोग गर्न आवश्यक विद्युतिकरण, वृक्षारोपण, पोखरी निर्माण, स्यालो ट्यूबेल, डीप ट्यूबेल जडान तथा मर्मत र संरक्षण गरी पालिकाक्षेत्र भरी सिंचाईको व्यवस्था गरिने छ ।

- ❖ कृषि बस्तुको बजारीकरण गर्नको लागि गोदाम घर र चिस्यान केन्द्र निर्माण गर्न नेपाल सरकारले विभिन्न आ.व.मा ल्याएको बजेटको नीति अनुरूप यस गा.पा. मा आवश्यक गोदाम घर निर्माणको लागि आवश्यक प्रक्रिया पुरा गरि नेपाल सरकार सँग गोदाम घर तथा चिस्यान केन्द्र माग गरि निर्माणको प्रक्रिया अगाडि बढाइने छ ।
- ❖ कृषकहरुलाई व्यवसायिक पशुपालन तर्फ आवश्यक सहयोग पुर्याउन **भैंसी प्रवर्द्धन कार्यक्रम** सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ गाई तथा भैंसीको नश्ल सुधारको लागि **कृत्रिम गर्भाधान मिसन कार्यक्रम** सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ पशुपन्छीमा महामारी/आकस्मिक रोग नियन्त्रण कार्यक्रम सञ्चालन गरी कृषकले पालेका पशुपन्छीको संरक्षण गरिने छ ।
- ❖ सुनौला हजार दिनका विपन्न महिलाको पोषण सुरक्षाको लागि आयआर्जन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

ख. उद्योग वाणिज्य क्षेत्र :

- ❖ आगामी आ.व. देखि उद्योग व्यवसाय तथा पसलहरु गाँउ कार्यपालिकामा नै दर्ता तथा नवीकरण गर्ने व्यवस्था गरी व्यवसायी तथा उद्यमीहरुलाई गाउँपालिकाबाटै सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ❖ युवा, विपन्न, एकल महिला र दलित महिलाहरुका लागि लघु, घरेलु उद्यमशीलता तालिम, गोष्ठी, सेमिनार आयोजना गरिने छ ।
- ❖ जिविकोपार्जन सुधार गर्न विभिन्न विकास साभेदार संघ संस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरी उद्यमशीलता विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ गरिवि निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (MEDPA) संचालन मार्फत उद्यमीको स्तरोन्नती गर्न आवश्यकता पहिचानका आधारमा पुनर्ताजगी र एडभान्स सीप विकास तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ लघु उद्यम विकास मोडेलमा नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गरिने छ ।

- ❖ गाउँपालिका क्षेत्रभित्रको उपयुक्त स्थानलाई गाउँ औद्योगिक क्षेत्र घोषणा गरी उद्योग स्थापनामा जोड दिईने छ ।
- ❖ गाउँपालिका क्षेत्रभित्र १५ जना भन्दा बढीलाई रोजगार दिने उद्योग स्थापना गर्ने लाई गाउँपालिकाबाट अनुदान, कर छुटको व्यवस्था गरिने छ ।
- ❖ सम्भाव्य उत्पादनक, उत्पादकत्व र बजार प्रतिस्पर्धा वृद्धि गर्नका लागि कम्तिमा ५ जनाको समूहमा प्रविधि हस्तान्तरणको कार्यक्रम गरिने छ ।

ग. पर्यटन क्षेत्र :

- ❖ दुर्गा भगवती गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका पर्यटकिय दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण स्थानहरु मत्सरी तथा पिपराको दुर्गा भगवती मन्दिर लगायत अन्य मन्दिरहरुमा थप आवश्यक पुर्वाधार निर्माण गरी साँस्कृतिक पर्यटन क्षेत्रको रुपमा विकास गर्ने नीति लिइने छ ।
- ❖ गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका मठ, मन्दिर, मस्जीदहरुलाई संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा मर्मत सम्भार गरी धार्मिक तथा साँस्कृतिक पर्यटकिय स्थलको रुपमा विकास गरिने छ ।
- ❖ गाउँपालिका सिमा क्षेत्रभित्रको बागमतीको किनारलाई नदी कटानबाट सुरक्षित गरी “बागमती रिभर साइड पर्यटकीय स्थल” को रुपमा विकास गरिने छ ।
- ❖ गाउँपालिका भित्रका विभिन्न स्थानहरुमा भिलेज पार्क, शहिद स्मृति पार्क निर्माण गरिनेछ ।

घ. रोजागर प्रवर्द्धन, गरिबी न्यूनिकरण तथा सहकारी :

- ❖ “टोल टोलमा सहकारी, घर घरमा रोजगारी” भन्ने लक्ष्यका साथ पहिले दर्ता भएका सहकारीहरुलाई अद्यावधिक गर्ने र थप कृषि सहकारी, श्रमिक सहकारी, महिला सहकारी संस्था दर्ता अभियान सञ्चालन गरी कम्तिमा एक वडा एक कृषि सहकारी गठन गर्न वडाहरुमा सचेतना जागृत गर्ने र साना किसानहरुलाई अनिवार्य रुपमा सहकारीमा आवद्ध गर्ने नीति लिइने छ ।

- ❖ साना किसानहरुलाई सहकारी खेती, सामुहिक खेती प्रणालीलाई प्रोत्साहन गरिने नीति लिइने छ ।
- ❖ सहकारी संस्थाहरुको आर्थिक सामाजिक सक्रियतालाई हेरि आवश्यक भौतिक सामग्रीहरुमा अनुदान दिई सहकारीलाई आर्थिक विकासमा संलग्न गराईने छ ।
- ❖ गरिबी न्यूनिकरण गर्न विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ दलित तथा अति विपन्न घरपरिवारमा उठ्ने विद्युत चार्ज निःशुल्क हुने गरी अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।
- ❖ वित्तीय साक्षरता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ❖ रोजगार सेवा केन्द्रद्वारा समुदायस्तरमा रोजगारी सम्बन्धी अभिमुखिकरण तथा सूचना प्रवाह कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ❖ श्रमको सम्मान राष्ट्रको अभियान सम्बन्धि क्रियाकलाप सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ रोजगार संवाद मञ्चको सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ आन्तरिक रोजगारी प्रवर्द्धनका लागि वैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका व्यक्तिहरुलाई उद्यमशिलता प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ दलित, अति विपन्न, गरिब, बिरामी तथा दैविक प्रकोपबाट पिडितहरुलाई आर्थिक सहयोगको लागि निरन्तरता गरिने छ ।

ड. वित्तीय क्षेत्र :

- ❖ करदाताहरुको सुविधालाई मध्यनजर गर्दै गाँउ कार्यपालिकामा राजश्व शाखालाई थप व्यवस्थित गर्दै सबै वडा कार्यालयहरुको राजश्व संकलन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन SuTRA मा आधारित राजश्व संकलन सम्बन्धी कम्प्युटर विलिङ्ग प्रणालीलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ❖ गाउँपालिकाको वित्तीय क्षेत्र सुधारका लागि जनसहभागितालाई प्रवर्द्धन गरी जवाफदेहिता र पारदर्शिता कायम गरिने छ ।

२. सामाजिक क्षेत्र :

क. शिक्षा :

- ❖ सामुदायिक विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधार विकास तथा स्तर उन्नतीको लागि विकास साभेदारीसँग समन्वय गरी स्रोतको व्यवस्थापन गरिने छ ।
- ❖ सबै सामुदायिक विद्यालयहरूमा आवश्यक भौतिक पूर्वाधार तयार गर्नका लागि प्रत्येक विद्यालयको विस्तृत भौतिक पूर्वाधार सर्वेक्षण तथा प्रतिवेदन तयार गरिने छ ।
- ❖ सामुदायिक विद्यालयहरूमा भएका अधुरो भौतिक पूर्वाधार निर्माण सम्पन्न गरिने छ ।
- ❖ गाउँपालिकाका सबै विद्यालयहरूमा स्रोत साभेदारी गरी पुस्तकालय तथा विज्ञान प्रयोगशाला, कम्प्युटर प्रयोगशाला स्थापना गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- ❖ साक्षर दुर्गा भगवती गाउँपालिका घोषणा गर्नको लागि सामुदायिक अध्ययन केन्द्रहरूलाई सक्रिय बनाउनुका साथै निरन्तर शिक्षाको अवसर तथा शैक्षिक पहुँचको सुनिश्चितता, अनौपचारिक शिक्षा/परम्परागत शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ सामुदायिक विद्यालयहरूमा शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालनका लागि अनुदानको व्यवस्था मिलाईने छ ।
- ❖ शैक्षिक सुशासन कायम गर्न पालिकामा शैक्षिक सुशासन प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ गाउँपालिकाबाट स्वीकृत गाउँपालिकाको शैक्षिक योजना आगामि आ.व.बाट कार्यान्वयन गरिने छ ।
- ❖ सार्वजनिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिने छ ।
- ❖ सामुदायिक विद्यालय सञ्चालन तथा व्यवस्थापन अनुदान वृद्धि गरी उपलब्ध गराइने छ ।

- ❖ सामुदायिक विद्यालयहरुबाट एस.ई.ई. परिक्षामा उच्चतम् नतिजा हासिल गर्ने छात्राहरुलाई कक्षा ११ र १२ अध्ययन गर्न प्रोत्साहन गरिने छ । कक्षा १२ मा उच्चतम् नतिजा प्राप्त गर्ने गरीब तथा दलित छात्राहरुलाई उच्च शिक्षा अध्ययनका लागि गाउँपालिकाबाट विशेष छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिने छ ।
- ❖ नेपाल सरकारको बजेट अन्तर्गत गाउँपालिकाबाट सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुको लागि प्रदान गरिदै आएको निशुल्क पाठ्यपुस्तक, छात्रवृत्ति कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ❖ विद्यालय भर्ना अभियानलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
- ❖ आधारभूत तह तथा माध्यमिक तहका सामुदायिक विद्यालयहरुमा कानुन बमोजिम बाहेकको शुल्क लिन नपाउने व्यवस्था गरिनेछ । गाउँपालिकाले कक्षा १२ सम्मका विद्यार्थीहरुलाई निःशुल्क शिक्षा प्रदान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ❖ विद्यालय क्षेत्र र सोको वरपर धुम्रपान, सुर्तीजन्य पदार्थ र मादक पदार्थ विक्री वितरण र सेवन निषेध गरिने छ ।
- ❖ विद्यालय भवन निर्माणको लागि आवश्यक जग्गाको व्यवस्था गरिने छ ।
- ❖ सामुदायिक विद्यालयका छात्राहरुलाई निशुल्क स्यानिटरी प्याडको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ❖ शैक्षिक सुशासनका लागि संस्थागत क्षमता विकास, विद्यार्थी परीक्षण, मुल्याङ्कन, शिक्षक मोनिटरिङ तथा विद्यालय सुपरिवेक्षण कार्यलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
- ❖ कक्षा ६ देखि १२ मा अध्ययनरत विद्यार्थीका लागि विपन्न लक्षित छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिने छ ।
- ❖ सामुदायिक विद्यालय र साभेदारी शिक्षालयमा प्राविधिक शिक्षा सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका बालबालिकाहरुलाई शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गर्न खुला विद्यालय संचालन सम्बन्धमा कार्य गरिने छ ।

ख. स्वास्थ्य :

- ❖ प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी तथा गाउँ घर क्लिनिक नभएको वडाहरूमा स्वास्थ्य संस्थाको स्थापना गर्ने र भैरहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूको सेवालाई प्रभावकारी बनाइ व्यवस्थापन तथा सञ्चालन प्रक्रियामा सुधार गरिँदै लगिने छ ।
- ❖ पालिका क्षेत्रभित्र बसोबास गर्ने व्यक्तिहरूलाई आफ्नो स्वास्थ्य प्रति सचेतना जगाउँदै “म स्वस्थ मेरो समुदाय स्वस्थ” भन्ने नाराका साथ घरटोलमा स्वास्थ्य प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ समुदाय स्तरमा नसर्ने रोग सम्बन्धी स्किनिङ तथा जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ मानसिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धन तथा आत्माहत्या रोकथाम सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ यस पालिका क्षेत्रभित्र क्षयरोगका जोखिम समूह तथा स्वास्थ्य सेवाको पहुँच कम भएका समुदायमा सक्रिय क्षयरोग खोजपडताल कार्यक्रम र पि.वि.सि विरामीका घरपरिवारका सदस्यहरूको सम्पर्क परिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ प्रजनन रुग्णता स्वास्थ्य सेवा तथा परिवार नियोजन सेवा, किशोरकिशोरी स्वास्थ्य सेवा तथा पोषण कार्यक्रम प्रभावकारी बनाइने छ ।
- ❖ मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम अन्तर्गत आमा सुरक्षा, गर्भवती उत्प्रेरणा सेवा, रक्तसंचार, न्यानो भोला र नवजात शिशुको निशुल्क उपचार कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ डेंगु, जापानिज इन्सेफ्लाइटिस लगायतका किटजन्य रोगहरूको नियन्त्रणका लागि लामखुट्टेको बासस्थान खोजी गरी लार्भा नष्ट गर्ने, विद्यालय शिक्षा कार्यक्रम, सामुदायिक परिचालन तथा सरोकारवालाहरूको अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ स्वास्थ्य चौकीहरूमा कमश प्रयोगशाला स्थापना गरीँदै लगिने छ ।

- ❖ पालिकाको हरेक स्वास्थ्य चौकीहरूमा प्रसुती गृह निर्माण गरिदै लगिने र प्रसुती गृह भएको स्वास्थ्य चौकीलाई थप सुविधा सम्पन्न बनाइने छ ।
- ❖ स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट निःशुल्क वितरण हुने अत्याश्यक औषधीहरूको प्रकार तथा संख्यामा क्रमश वृद्धि गर्दै जाने र वितरण गर्ने औषधीको दुरुपयोग नियन्त्रणको विशेष व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ❖ महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरूलाई दिइदै आएको प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गर्नको लागि रकमको व्यवस्था मिलाई त्यसलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ❖ महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गरी उनीहरूले प्रदान गर्ने सेवालाई थप गुणस्तरीय बनाइने छ ।
- ❖ स्वास्थ्य संस्था स्थापनाको लागि जग्गा व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ❖ आयुर्वेद सेवा कार्यक्रम प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- ❖ आयुर्वेद चिकित्सा प्रणालीको प्रभावकारी विकास गरिँदै लगिने छ ।
- ❖ “योग गरौं निरोग रहौं” भन्ने लक्ष्यका साथ सबै वडामा योग शिविर सञ्चालन गरिने तथा पालिका स्तरमा एक योग साधना केन्द्र सञ्चालन गर्ने कार्यलाई व्यवस्थित गरिने छ ।
- ❖ प्रत्येक वडामा एक एक वटा नागरिक आरोग्य केन्द्र स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- ❖ मृगौला प्रत्यारोपण गरेका, डायलाइसिस गराइरहेका, क्यान्सर रोगी र मेरुदण्ड पक्षघातका विरामीहरूलाई औषधि उपचार खर्च वापत मासिक रु. ५ हजार उपलब्ध गराउँदै आएको कार्यलाई आगामी पनि निरन्तरता दिइने छ ।

ग. खानेपानी तथा सरसफाई क्षेत्र :

- ❖ फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागी गाउँकार्यपालिका आफैँ वा अन्य स्थानीय तहसँगको सहकार्यमा दिगो लैन्ड फिल्ड साईड को व्यवस्थापन गरिने छ ।
- ❖ दुर्गा भगवती गा.पा. लाई खुल्ला दिशा मुक्त घोषणा भईसकेको हुदाँ जनसंख्याको बढ्दो चापको अवस्थामा छुट्टिएर बस्ने नयाँ तथा गरिब दलित विपन्न परिवारहरूलाई सौचालय निर्माण तथा त्यसको सरसफाईको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

- ❖ सडकको किनारमा गाई बस्तु बाँध्न, गोबर, घाँस पराल, दाउरा राख्ने कार्यलाई आदरणीय जनसमुदायको सहयोगमा निरुत्साहीत गरिने छ ।
- ❖ खानेपानी पहुँचको लागि पाइप विस्तार तथा हैण्डपाइप जडान गरी खानेपानीको सुनिश्चिता गरिने छ ।
- ❖ शुद्ध पिउने पानिको व्यवस्थाको लागि संचालित योजना हरुलाई पूर्णता दिइने छ ।
- ❖ स्वस्थ जीवनको लक्ष्य, स्वच्छ पिउने पानीको व्यवस्था भन्ने लक्ष्यका साथ गाउँपालिका स्तरीय खानेपानी आयोजन गौरवको योजनाको रुपमा अगाडि बढाइनेछ ।

घ. संस्कृति प्रवर्द्धन क्षेत्र :

- ❖ गाउँपालिका क्षेत्रभित्र परम्परा देखि सञ्चालन हुँदै आएको मौलिक कला, संस्कृति, भाषाहरुको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिदै लगिने छ ।
- ❖ गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका धार्मिक तथा सांस्कृतिक दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिएका वस्तुहरुको संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि आगामी दिनमा “दुर्गा भगवती स्थानीय सांस्कृतिक संग्रहालय”को स्थापना गरिने छ ।
- ❖ परम्परा देखि सञ्चालन हुँदै आएको मौलिक चाड पर्वहरु विजयादशमी, दिपावली, छट पर्व, सरस्वती पुजा, मेला जात्राहरुलाई संरक्षण गरिने छ ।

ड. खेलकुद तथा मनोरन्जन क्षेत्र :

- ❖ “स्वास्थ्यको लागि खेलकुद, राष्ट्रको लागि खेलकुद” भन्ने लक्ष्यलाई मूर्तरुप दिन खेलकुद विकास समिति गठन गरी खेलकुद विकास कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउँदै लगिने छ ।
- ❖ मेला जात्रा लगाउने, पार्क, वनभोज स्थल, पौडी पोखरीको व्यवस्था, जेष्ठ नगरिका मनोरंजन केन्द्र आदी संचालन गरिने छ ।
- ❖ स्थानीय खेलकुदको विकास, संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिनेछ ।

- ❖ “खेलाडीको साथ गापा अध्यक्ष” नाराका साथ गापा अध्यक्ष कप खेलकुद प्रतियोगिता आयोजनालाई निरन्तरता दिइने छ ।

च. लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण :

- ❖ स्थानीय तहको आवधिक र वार्षिक योजनामा लैंगिक मुलप्रवाहीकरण एवं सामाजिक समावेशीकरणलाई संस्थागत गरिने छ ।
- ❖ लैंगिक समानता तथा समावेशीकरणको लक्ष्यलाई स्थानीय तहको संरचना र कार्य योजनामा समावेश गरिनेछ ।
- ❖ लैंगिक हिंसाविरुद्ध शुन्य सहनशीलताको नीति अख्तियार गर्दै लैंगिक समानता सम्बन्धी सचेतनामूलक अभियान संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।

छ. महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक :

- ❖ नेपाल सरकार सँगको साभेदारीमा बालविवाह अन्त्य सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ गाउँपालिकाले २० वर्ष पछि छोराछोरीको विवाह गराउने परिवारलाई विद्युत र खानेपानीमा मासिक रुपमा निश्चित रकम अनुदान तथा छुट दिने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ❖ बीस वर्षपछि छोरीको विवाह गर्ने परिवारलाई पुरस्कार तथा सम्मान समारोह आयोजनालाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ❖ जेष्ठ नागरिक तथा बाल उद्यान व्यवस्थापन कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- ❖ मानव विकास सुचांकमा पछाडि परेका महिला सशक्तिकरणको लागि जिविकोपार्जन सुधार कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

३. पूर्वाधार क्षेत्र :

क. स्थानीय सडक, पुल, तथा भोलुङ्गे पुल :

- ❖ सडक अतिक्रमण गरी निर्माण गरिएका स्थायी तथा अस्थायी संरचनाहरु हटाईने छ ।

- ❖ सडक सिमा तथा सेट व्याक सम्बन्धी नीति निर्माण गरी आ.व. २०८३।०८४ मा लागू गरिने छ ।
- ❖ सडक मापदण्ड स्वीकृत गरी लागू गरिनेछ ।
- ❖ कालो पत्रे सडक तथा ढलान सडक निर्माणमा विशेष जोड दिईने र माटो ग्रेभल सडक निर्माण लाई निरुत्साहीत गरिने छ र नयाँ कृषि सडकहरु आवश्यकता बमोजिम निर्माण तथा स्तरोन्नति गरिने छ ।
- ❖ गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रक्तमाला घाट ट्रस पुल, अमरधुराघाट भोलुंगे पुल, छत्तउना छाती घाट भोलुंगे पुल र वडा नं. २ स्थीत डोरी खोला भोलुंगे पुल आगामी आ.व. २०८३।०८४ मा निर्माण गरिने छ ।
- ❖ स्वीकृत गुरुयोजनाको आधारमा नेपाल सरकारसँगको साभेदारीमा विद्यालय पूर्वाधार विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

ख. सिंचाई :

- ❖ साना सिंचाई, मभौला सिंचाई, तथा बृहत सिंचाई आयोजनाहरु विकास साभेदारी , प्रदेश सरकार र केन्द्रीय सरकार संग साभेदारीमा संचालनमा ल्याईने छ ।
- ❖ सिंचाईमा लगानि मैत्री वतावरण सृजना गर्नको लागि सहकार्य लाई जोड दिनुको साथै गाउँपालिकाबाट अनुदान दिने व्यवस्थाको लागि आ.व. २०८३।०८४ मा कार्य नीति बनाईने छ ।
- ❖ अहिले सम्म सतह सिंचाई (नहर, कुलो सिंचाई) को सुविधा नपुगेको सुख्खा क्षेत्रमा सिंचाईको व्यवस्था गर्न विद्युतिकरण, पोखरी निर्माण, भूमिगत सिंचाईको व्यवस्था गरिनेछ ।

ग. भवन तथा सहरी विकास :

- ❖ गाँउ कार्यापालिकाको कार्यालय भवनको निर्माण कार्य सञ्चालन गरिने छ ।

- ❖ गाँउपालिका भित्र निर्माण गरिने घरहरुको निर्माण स्वीकृति तथा नक्सा पास गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई आ.व. ०८३/०८४ को भाद्रवाट नै कडाईका साथ कार्यान्वयन गरिने छ ।
- ❖ जग्गा एकिकरण आयोजना सञ्चालनको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- ❖ भवन निर्माण मापदण्डलाई प्रभावकारी बनाई बस्ती विकास हुने क्षेत्रमा सडक ढल, खानेपानी, विद्युत जस्ता सुविधाहरुको वृद्धि गर्न स्रोत परिचालन गरिने छ ।
- ❖ अपाङ्ग मैत्री, बाल मैत्री, महिला मैत्री संरचना निर्माणमा जोड दिईने छ ।
- ❖ दुर्गा भगवती गाँउपालिकाको पायक पर्ने स्थानमा बस पार्क निर्माणको लागी आवश्यक जग्गा व्यवस्थापन गर्न आवश्यक प्रक्रिया प्रारम्भ गरिने छ ।
- ❖ गाउँपालिकाबाट वडा नं. १ देखि वडा नं. ५ सम्म संचालनमा रहेका दलित आवास कार्यक्रम र सिमान्तकृत समुदायको नमूना आवास भवन निर्माण आगामि आ.व. २०८३/०८४ मा नै सम्पन्न गरिनेछ ।
- ❖ गत आ.व. र चालु आ.व.मा समेत निर्माण सम्पन्न नभएका दलित आवास तथा सिमान्तकृत समुदायको नमूना भवन निर्माण कार्य आगामि आ.व.मा सम्पन्न गरिने छ ।

घ. उर्जा , लघु तथा साना जल विद्युत तथा वैकीपक उर्जा :

- ❖ दुर्गा भगवती गा.पा. क्षेत्रभित्र विद्युत नपुगेका वस्तीमा नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँग समन्वय गरी विद्युतीकरण कार्य आ.व. ०८३/०८४ भित्र सम्पन्न गरिने छ ।
- ❖ दुर्गा भगवती गा.पा.मा सोलार उर्जा सम्बन्धि काम चालु आ.व.मा समेत संचालन भएको तथा आगामी आ.व. मा समेत बाकी बजार क्षेत्र हरु तथा मठ मन्दीरहरुमा सौर्य सडक बत्ती व्यवस्थापनको कार्यलाई विकास साभेदारीहरुसँग सहकार्यगरी लागत सहभागीतामा अगाडि बढाईने छ ।

- ❖ घर घरबाट निस्कने धुँवालाई व्यवस्थापन गर्नको लागि सुधारीएको चुलो कार्यक्रम तथा वायो ग्याँस प्लान्ट निर्माण कार्यलाई लागत सहभागितामा सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ घर निर्माण सँगै सौर्य उर्जा जडान कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ गरिब तथा दलित परिवारलाई ग्याँस चूलो तथा ग्याँस सिलिण्डर वितरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

ड. संचार :

- ❖ गाउँपालिका कार्यालयबाट प्रदान गरिने सेवाहरूलाई प्रविधियुक्त बनाई सेवा प्रवाहलाई थप प्रभावकारी बनाईने छ ।
- ❖ एफ. एम. रेडियो तथा टेलिभिजन संचालन गर्न निजि क्षेत्र लाई प्रोत्साहन गरिने छ ।

४. वन तथा वन संरक्षण, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन :

क. वन तथा भुसंरक्षण :

- ❖ गाउँपालिका भित्र नीजि तथा सार्वजनिक क्षेत्रमा वृक्षारोपण कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ प्रत्येक विद्यालयको हाताभित्र आवश्यक मात्रामा वृक्षारोपण गरिने छ ।
- ❖ नदि कटान लाई रोक्न वृक्षारोपण, तार जाली तथा विशेष प्रकारको घाँस लगाईने छ ।
- ❖ भुसंरक्षण गर्नका लागि एक कार्य योजना बनाई लागु गरिने छ ।

ख. जलाधार संरक्षण :

- ❖ पालिका भित्रका पोखरीहरूको संरक्षण गरी जिव प्राणीहरूको विनासलाई रोकिने प्रयास गरिने छ ।
- ❖ सिमसार क्षेत्रको संरक्षणको लागि उचित बजेट विनियोजन गरिनेछ

ग. वातावरण संरक्षण तथा जलवायु परिवर्तन :

- ❖ जलवायु परिवर्तनबाट गाँउमा पर्न सक्ने प्रभाव न्यूनीकरण गर्न सरोकारवाला निकाय, गै.स.स. तथा विकास साभेदारीसँग समन्वय र सहकार्य गरी स्थानीय जलवायु परिवर्तन अनुकुलन कार्ययोजना तयार गरि कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- ❖ वातावरणमैत्री विकास पूर्वाधार निर्माण तथा वातावरण प्रदुषण न्यूनीकरणमा जोड दिइने छ ।
- ❖ सडक निर्माण गर्दा सडकको दुवै किनारा तर्फ वृक्षरोपण गर्ने नीति लिईनेछ तथा वातावरण व्यवस्थापन कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयनमा ल्याईने छ ।
- ❖ अन्यावश्यक आगो बाल्ने, फोहोरलाई जलाउने प्रक्रियामा नियन्त्रण ल्याई फोहोर लाई मोहोरमा बदल्ने नीति लिई वातावरण तथा मानव स्वास्थ्यमा गम्भीर असर पुऱ्याउने र दैविक विपति निमत्याउने कार्यक्रमको परम्परालाई बन्द गरिदै लगिने छ ।
- ❖ गाउँ कार्यपालिका भरि प्लाष्टिकको भोला प्रयोगमा न्यूनीकरण गर्दै आगामी दिनमा यसको प्रयोगमा पूर्ण रुपमा प्रतिबन्ध लगाईने छ ।
- ❖ विकास निर्माणको कार्यक्रम संचालन गर्दा वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गरि विकासका गतिविधि संचालन गरिने छ ।

घ. फोहरमैला तथा ढल व्यवस्थापन :

- ❖ ढल निकासको उचित व्यवस्था मिलाईने छ ।
- ❖ गाउँपालिकालाई स्वच्छ र सफा राख्नको लागी एक कार्यनीति बनाई लागु गरिने छ ।
- ❖ वर्षातको पानी ढल निकास योजना सञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ फोहरमैला व्यवस्थापनका लागी निजिक्षेत्र संग साभेदारी गरी फोहरमैला संकलन र बिसर्जन गर्ने नीति लिईने छ ।
- ❖ फोहरमैलालाई स्रोतमै सुन्य बनाउने अवधारण ल्याईने छ ।

ड. जल उत्पन्न तथा प्रकोप नियन्त्रण :

- ❖ बाढी तथा डुवन नियन्त्रणका लागी एक कोष स्थापना गरी उक्त कोष मार्फत प्रकोप व्यवस्थापन गरिने छ ।
- ❖ बाढी तथा डुवान नियन्त्रणका लागी आवश्यक तटबन्ध निर्माण गर्न सम्बन्धित निकाय संग आवश्यक समन्वय गरिने छ ।
- ❖ दुर्गा भगवती गाउँपालिकामा जल उत्पन्न तथा प्रकोप नियन्त्रणका लागी सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्नुका साथै पूर्व तयारीका कार्यहरु गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- ❖ गाँउपालिका, सुरक्षा निकाय तथा अन्य सेवा प्रदायक सरकारी एवं गैह्र सरकारी संघ संस्थाहरुसंगको समन्वयमा जल उत्पन्न तथा प्रकोप नियन्त्रण कार्यक्रमहरु गरिने छ ।

च. विपत् व्यवस्थापन :

- ❖ विपद् व्यवस्थापनका लागी कोषमा निश्चित रकमको व्यवस्था गरिने छ र थप गरिदै लगिने छ । उक्त कोषको परिचालन गरी विपद् न्युनीकरण गरिने छ ।
- ❖ विपद् व्यवस्थापनका लागी विभिन्न सचेतना मुलक तालिम , गोष्ठी संचालन गर्नुका साथै पूर्व तयारीका कार्यहरु गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- ❖ गाँउपालिका क्षेत्रभित्र हुन सक्ने विपद्हरुको व्यवस्थापन गर्नका लागी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन योजना (एल.डि.आर.एम.पि.) लागू गरिने छ ।
- ❖ गाँउपालिका विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरी विपद् व्यवस्थापनको कार्यमा जुनसुकै बेला पनि सक्रिय गराईने छ ।
- ❖ विपद्बाट हुने क्षतिको अनुगमन गरी उचित राहतको व्यवस्था मिलाईने छ ।
- ❖ सुख्खा क्षेत्रबाट प्रभावित कृषकहरुलाई संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकार सँगको समन्वयमा विशेष राहतको व्यवस्था गरिने छ ।

- ❖ डुवानमा परेका वडा नं. १. देखि वडा नं. ५ सम्मकाका भौगोलिक क्षेत्रभित्र वसोबास गर्ने सुकुम्बासी, भूमिहिन, दलितको पुनर्स्थापना गर्न उचित स्थानमा जग्गा व्यवस्थापन गरी व्यवस्थित बासस्थानको व्यवस्था गरिने छ ।
- ❖ यस गाउँपालिकामा वर्षेनी आउने बाढीबाट वस्ती डुवानमा परी घर भवन भत्किने लगायत क्षति हुने जनधनको व्यवस्थापनको लागि सामुहिक वस्ती तथा समुदाय बीमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

५. संस्थागत विकास , सेवा प्रवाह र सुशासन :

क. सामान्य सेवा :

- ❖ गाँउपालिका तथा प्रत्येक वडा कार्यालयबाट सामान्य सेवा प्रवाहको सहजताको लागि नागरिक सहायता कक्ष (हेल्प डेस्क) स्थापना गरिनेछ ।
- ❖ सामान्य सेवा प्रवाहलाई सरलीकरण गरिदै लगिने छ ।
- ❖ दुर्गा भगवती गाउँपालिकाको नीति तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्दा पारदर्शिता, जवाफदेहिता, मितव्ययी, नियम संगत र सहभागितामूलक प्रक्रिया अवलम्बन गरिने छ । यसका लागी आवश्यक सार्वजनिक सुनुवाई, आम्दानी तथा खर्चको सार्वजनिकीकरण, सार्वजनिक तथा सामाजिक लेखा परिक्षण तथा चौमासिक समिक्षा आदि विधिहरु अपनाईने छ ।
- ❖ न्यायिक समितिबाट सम्पादन हुने कार्यलाई व्यवस्थित बनाइने छ ।
- ❖ आफ्नो भवन नभएका वड कार्यालय निर्माण गर्न जग्गा खरिद गरी भवन निर्माण गरिने छ ।

ख. सुरक्षा व्यवस्थापन :

- ❖ पालिका भित्रका सुरक्षा निकाय सँग सम्बन्धित कार्यालयहरुको स्तरोन्नति गर्नका लागी केन्द्रीय सरकार सँग समन्वय गरिने छ ।
- ❖ दुर्गा भगवती गाँउपालिकाको सुरक्षा व्यवस्थाका लागी आवश्यकता अनुसार नगर प्रहरीको व्यवस्था गरिने छ ।

- ❖ गाँउपालिकाको सुरक्षाको लागी भिडभाड हुने क्षेत्र मा प्रहरी पोष्ट तथा बिटको स्थापना को लागि आवश्यक पहल गरिने छ ।

ग. सूचना प्रविधि :

- ❖ दुर्गा भगवती गाँउपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयबाट सञ्चालन गरिने विभिन्न क्रियाकलापहरु, नीति, ऐन, नियमहरु, कार्यविधि, कार्यादेश, आदेश, निर्देशिका, सूचना तथा आयोजनाको विवरण गाँउपालिकाको वेवसाईटमा वर्गिकृत रुपमा राखिने छ ।
- ❖ गाँउपालिकाले आफ्नो गतिविधिलाई समेटेर तयार पारिने विषयवस्तुहरु स्थानीय एफ. एम. रेडियोमा प्रसारण गरिनुका साथै स्थानीय पत्रपत्रिकाहरुमा समेत प्रकाशन गरिने छ ।
- ❖ गाँउपालिका तथा सबै वडा कार्यालयहरुबाट इन्टरनेट सेवा मार्फत सेवा प्रवाहमा थप स्तर उन्नति गरिने छ ।
- ❖ गाँउपालिकाबाट सेवा प्रवाह गर्दा सूचना प्रविधिका प्रयोगद्वारा कागजी कामलाई प्रतिस्थापन गरिदै लगिने छ ।
- ❖ सूचना प्रविधिमा सबैको सहज पहुँच पुऱ्याउन विभिन्न कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधिहरुलाई तालिमको व्यवस्था गरिने छ ।
- ❖ गाँउपालिकाको सूचना, चेतनामूलक सन्देश, विभिन्न गतिविधिहरु डिजिटल डिसप्ले टि.भी. तथा मोवाएल एप्सबाट प्रसारण गरिने व्यवस्था मिलाइदै, पालिका प्रोफाइल तयार गरी दुर्गा भगवती गाँउपालिका अन्तर्गतका कार्यालय तथा शाखा, उपशाखा, इकाइहरुको सम्पूर्ण कार्यहरुको संरक्षण तथा सुरक्षाका लागि सर्भर जडान गर्नुका साथै थप सुरक्षीत बनाइने छ ।

घ. पन्जीकरण व्यवस्थापन :

- ❖ गाँउपालिका तथा वडा कार्यालयहरुमा पन्जीकरण शाखाको व्यवस्थापन तथा घटना दर्ता कार्यलाई थप व्यवस्थित तथा थप सुदृढ गरिने छ ।
- ❖ अनलाइन बाट भइरहेको घटनादर्ता लाई आ.व. ०८३।०८४ मा थप व्यवस्थित गरिदै लगिनेछ ।

- ❖ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यलाई व्यवस्थित गर्न बैंक मार्फत भत्ता वितरण गर्ने कार्य सबै वडामा अनिवार्य रूपमा लागू भइसकेकोमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धित सेवाग्राहीको हातमा समयमै सहजै पुग्न समयमै निकाशा लगायतको प्रक्रियागत जटिलता लाई न्यूनिकरण गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- ❖ घटना दर्ता सम्बन्धी तालिम, गोष्ठी जस्ता कार्यक्रम संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

ड. स्थानीय तथ्याङ्क संकलन तथा अभिलेख व्यवस्थापन :

- ❖ गाउँपालिकाको तथ्याङ्क अभिलेख व्यवस्थापन सूचना केन्द्रमा गरिने छ ।
- ❖ प्रत्येक वडा कार्यालयहरूमा अभिलेख व्यवस्थापनलाई व्यवस्थित गरिने छ ।
- ❖ तथ्याङ्क संकलन सम्बन्धी कानून बनाई लागू गरिने छ ।
- ❖ गाउँपालिका प्रोफाइललाई हरेक वर्ष अद्यावधिक गरि तथ्याङ्क अद्यावधिक गरिने छ ।

च. सुशासन पवर्द्धन तथा कर्मचारी व्यवस्थापन :

- ❖ गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयको दरवन्दि संरचना बमोजिम, गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयमा, विषयगत शाखा र वडा कार्यालयमा संघ बाट खटिएका, समायोजन भई आएका र स्थानिय तहमा साविकमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई काम प्रति उत्प्रेरित गर्न अतिरिक्त काम गरेवापत कानून बमोजिम थप प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ❖ सेवाग्राहीलाई सुशासनको प्रत्याभुति दिन गाउँपालिका, विषयगत शाखा, वडा कार्यालयहरूमा नागरिक वडापत्र लाई समय सापेक्ष संसोधन गरि सो बमोजिम प्रभावकारी सेवा प्रदान गरिने छ ।
- ❖ निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूले गाउँपालिका पदाधिकारीहरूको आचारसंहिता २०७४ को परिपालना गर्दै प्रचलित कानून तथा गाउँ कार्यपालिका तथा गाउँ सभाले पारित गरेको नीति, ऐन, नियमको अधिनमा रहि जनतालाई सर्वसुलभ सेवा प्रदान गरिदै लगिने छ ।

- ❖ स्थानीय शासन व्यवस्थामा जनताको अर्थपूर्ण सहभागिता प्रवर्धन गर्दै बढी जनमुखी, सेवामुखी, जनउत्तरदायी, पारदर्शी तथा सुशासन युक्त स्थानीय शासनको प्रत्याभुति गरिंदै लगिने छ ।

७ विविध :

- ❖ बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति २०६८ अनुसार बालमैत्री गाउँपालिका स्थापना गर्ने तथा बालश्रम उन्मुलन कार्यक्रम अगाडी बढाईने छ ।
- ❖ महिला अधिकार, महिला सशक्तिकरण, घरेलु हिंसा, एच.आइ.भि.एडस्, महिला स्वास्थ्य आदि बारे जनचेतना अभिवृद्धि गरिने छ । सो कार्यको लागि गैह्र सरकारी संघ संस्थाहरूसँग सहकार्य गरी एकद्वार प्रणालीबाट कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।
- ❖ सामाजिक विकृतिका रुपमा रहेका जातीय छुवाछुत, दाइजो (दहेज) प्रथा, बाल विवाह जस्ता सामाजिक कुसंस्कारहरुको न्यूनीकरण गर्नको लागि जनचेतना अभिवृद्धि गरिंदै लगिने छ ।
- ❖ उपभोक्ता समितिबाट सञ्चालन हुने सबै आयोजनाहरुमा अनिवार्य रुपमा कम्तीमा १०% लागत सहभागीता गरिने छ ।
- ❖ गरिबी न्यूनीकरणमा सहयोग पुग्ने स्वरोजगार सिर्जना हुने, रोजगारीका अवसरहरु बढ्ने, उत्पादनमूलक पुर्वाधारको विकास निर्माणमा प्राथमिकताका साथ लगानी वृद्धि गर्न निजी, सरकारी तथा गैह्रसरकारी क्षेत्र र अन्य विकास साभेदारीसँग सहकार्य गरिने छ ।

अन्त्यमा आजको यस नवौं बजेट अधिवेशनको गरिमामय बैठकमा उपस्थित भइ बैठकमा सम्बोधन गर्नुहुने प्रमुख अतिथिज्यू, विशिष्ट अतिथिज्यूहरु, अन्य अतिथिगण, गाउँ सभाका सदस्यज्यूहरु, पत्रकार मित्रहरु, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु, सुरक्षाकर्मीहरु एवं उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरुलाई पुनः एक पटक हृदयदेखि नै हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

धन्यवाद !

२०८३ साल आषाढ १० गते ।